

RYTM

Kristina Falck

Keramikkonst Magister 2012
Högskolan för Design och Konsthantverk
Göteborgs Universitet

Professor Mia E. Göransson
Handledare Pia Törnell

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	4
PROBLEMFORMULERING	4
UTGÅNGSPUNKTER	4
ARBETET	5
MATERIAL	6
PROCESSEN	9
FUNKTION	14
FORMERNA	14
REFERENSER	15
RESULTAT	17
PRESENTATION	18
SAMMANFATTNING	18
REFERENSLISTA	20

INLEDNING

Jag började läsa keramik och glas på Danmarks Designskola i Köpenhamn. Det var bra men jag tyckte det saknades lite av det kreativa. Efter två år bytte jag till Hdk. Där experimenterade jag mycket med bild, mönster och lite ready made. Form, funktion. Jag fick barn under Magister och det var en stor omställning. Tog en paus ifrån skolan och fick ett barn till. Nu känns det bra att sätta igång med keramiken. Lustfullt. Och vissa saker hade sjunkit in och nu blivit tydligare.

Jag har kretsat runt funktionstänket länge. På olika vis som unika, ren funktion, mönster, dekorativ form, bilder, mönster på bruks- och väggmoduler.

I detta arbete är det bruksfunktion för mat. Som salt och peppa kar. Fat och cylindrar för uppläggning bland annat.

Jag tycker om att tänka saker i vardagsituationer för människor, där sakerna är i ett sammanhang runt om oss. Jag har ofta jobbat med mönster. Upptäckte att även i detta projekt är det typiskt att använda mönster i former som jag har utgått ifrån, men denna gång mer tredimensionellt och mer som en bild än ett mönster.

PROBLEMFÖRMULERING

1. Jag jobbar med en grupp bruksting. Formernas storlekar är viktig för kompositionen. Men också viktig för funktionen. Fungerar bådekompositionen och funktionen?
2. Kan formerna vara både funktionella och lekfulla?
3. Kan jag få ytor som är matta och blanka och färger som är naturliga och syntetiska att skapa en spänning i kompositionen?

UTGÅNGSPUNKTER

Började med en skiss av en låda med tre former i:
en L- form (ett L),
en taggig trekants form (fyra trekanter),
en rund form (en cirkel).

En fabrik en grästuva och en sjö, det var utgångspunkten.

Jag gör bruksting till detta projekt. Men Fantasin är lika viktig som funktionen. Och de ska förhålla sig till varandra. Formmässig, i storlekar och nivåer.

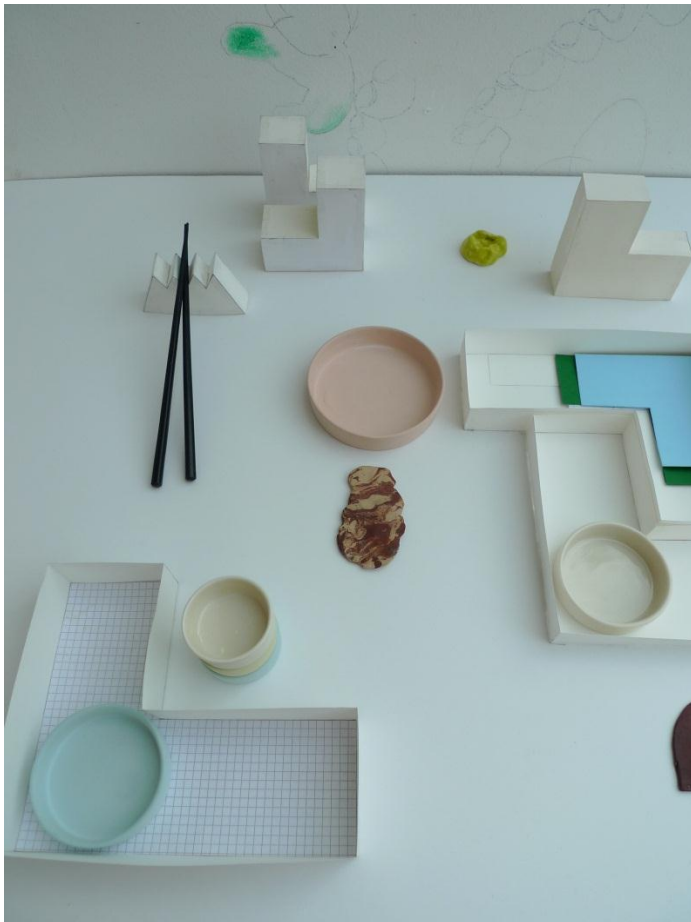
De ska komplettera varandra som grupp.

De ska pryda bordet på ett estetiskt och lekfullt sätt.

ARBETET

Geometriska former är grundformer som andra former utgår ifrån. Så när man använder dem blir det som en film där man lämnar kvar lite till åt betraktaren.

Jag har utgått ifrån de geometriska formerna i detta arbete. Och la till funktion och fantasi med naturliga och syntetiska färger. Med fantasi menar jag, att formerna inte enbart har en självklar funktion. Utan också lika mycket ett estetiskt värde. Ett tillägg. Först hade jag en idé om en bild sen lade jag till funktionen och använder mig av den som en begränsning. Jag vill att de ska vara som en bild på bordet.

En stad där hus binds i hopp med vägar, sjöar och gräs/berg. Formerna ska göras lite som system (inte helt). Så man kan flytta runt och skapa nya kombinationer. Jag tycker att det är roligt att jobba på det här sättet. För mig blir det en lek. Några av formerna blir kanske mer funktionella och några mer skulpturella. Jag vill tillföra lite skulptur/lek i bruksföremålen. Vi använder och omges av dem. Så därför är det extra kul om dom blir unika och speciella. Det är ett område som jag vill utforska.

MATERIAL

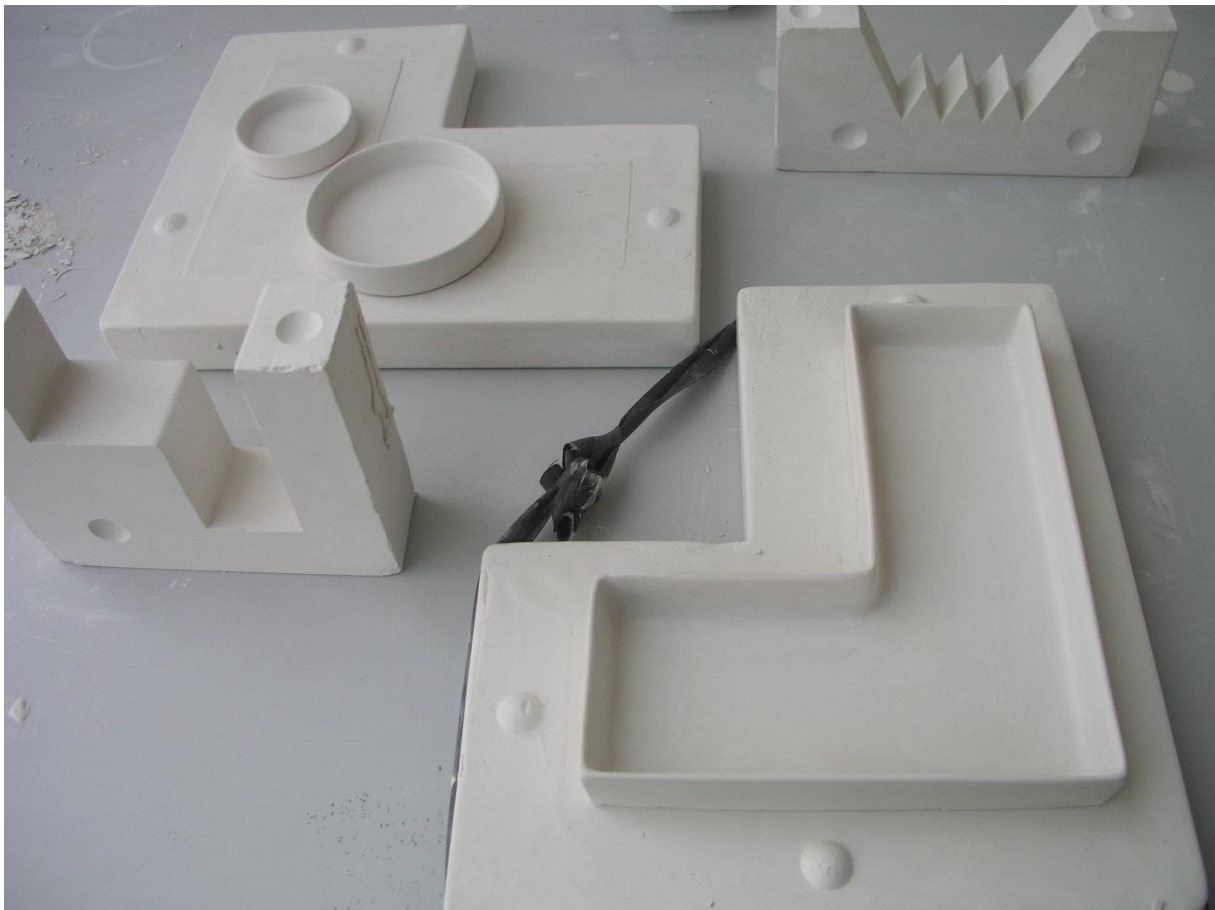
GIPS

Detta arbete krävde precision och har därför blivit ganska tekniskt.

Jag valde att göra moderformerna i ett material som heter Cebatoll, en slags skumplast. Den är inte lika känslig som gips. Först tog jag Shellack på den. Det släppte och fastnade i formarna. Jag fick slipa bort det och provade klarlack i stället. Och det fungerade.

Gips är bra för raka former och man kan både gjuta och trycka lera i formerna. Gipsformer gör att man kan producera många. Upprepandet av former, mönsterbildning är ofta är en del av mitt uttryck.

Den stora L-formen har varit en utmaning att göra. Leran har spruckit i vecket, så jag har fått göra om formerna några gånger. De andra formerna har gått bra.

LERA

Först använde jag en porslinslera (gjut). Jag prova olika gjutleror för porslinslera att se vilken av dem som håller sin form bäst efter bränningen. Sen en stengodslera ifrån Gustavsberg (gjut).

Stengodsleran från Gustavsberg fugerade bäst. Det ändrar mycket i arbetet när man byter lera. Dels har de olika procent i krympningen (de får en annan storlek när de bränns).

Och olika färger/ytor. Som jag först tänkte använda porslin blev det lite rörigt när jag fick göra om och försöka att komma ihåg och inte blanda de olika procent krympen till de sju olika formerna och lerorna. Nya infärgningar till leran får göras och en ny glasyr. Jag har mest använt porslinslera tidigare så det känns lite otryggt men bättre i längden.

FÄRG

Jag har färgat in leran med olika färgkroppar och oxider för att få fram olika färger och en yta som är matt och obehandlad. Ljusa och mörka färgkroppar, röd/brun järnoxid och gul ockra.

En blank och matt glasyr som också färgas in med färgkroppar eller läggs över den infärgade leran.

PROCESSEN

När jag började med det här arbetet ville jag komma bort ifrån det kantiga och glansiga uttrycket som mina sista arbeten haft.

Jag ville få mer materialkänsla i sakerna. Visa leran och använda mer färger som kontrast. Började med färgerna och provade de infärgade gjutlerorna i cylindrar. Provade järnröda och ockra gula leror. Blandade dem så det blev melerat. Skvätte infärgad gjutlera i dämpad pastellfärg på brun och röd lera. Hade en färg bas som jag kunde utgå ifrån.

Jag funderade också på om jag skulle kavla istället för att gjuta för att få ett mer levande uttryck i form och struktur. Men efter ett antal försök gav jag upp. Det hade kanske inte det uttrycket som jag var ute efter. Jag bestämde mig för att gjuta. Efter att jag hade provat olika leror kände jag att det var färgerna och ytorna som hade det jag sökte.

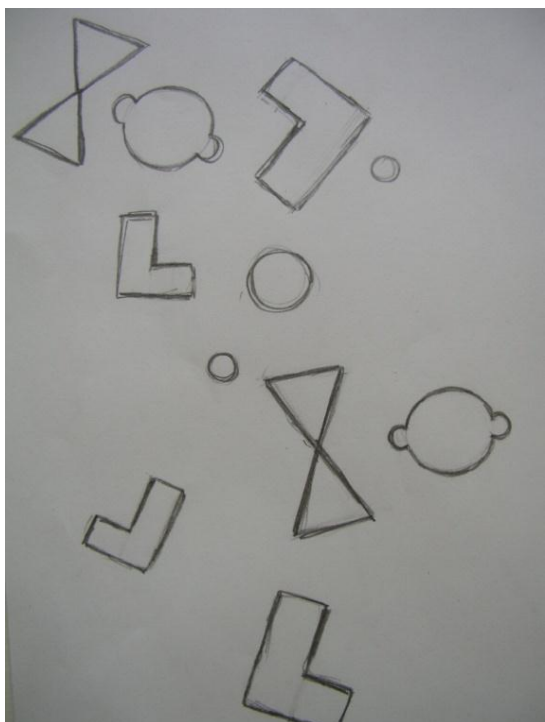
Modellerna gjorde jag i papper och tänkte dem först som ett mönster på bordet.

Jag ville ha en rytm, en rörelse i det platta. Men formerna passade inte helt med varandra. Jag fick ta bort och göra ny, fram och tillbaka.

Men jag gillade dem och rytmen som de skapade.

Visste inte helt vad jag skulle göra för att komma åt dilemmat.

Var det storlekarna? Var det funktionen? Formerna tillsammans?

Tecknade mer. Fick fler familjer, grupper.

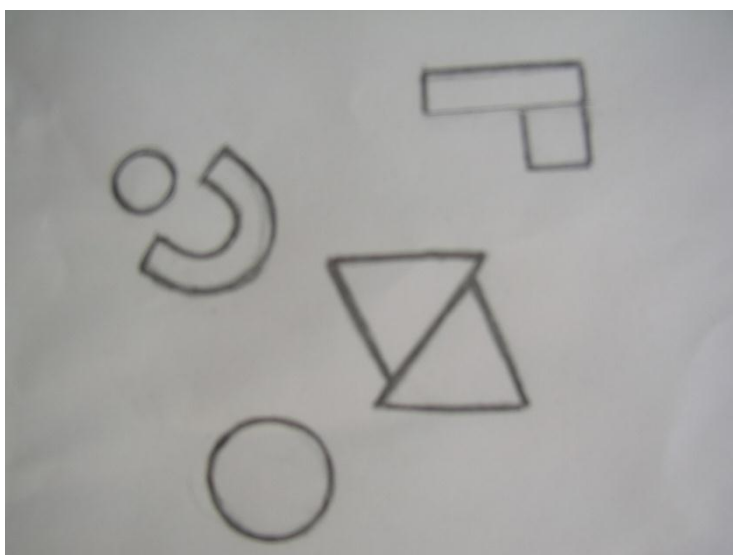
Jag hade under en längre tid funderat på funktionens betydelse och kom fram till att den blev mer viktigt för mig. Men hur skulle jag tänka då och vad blir då kvar?

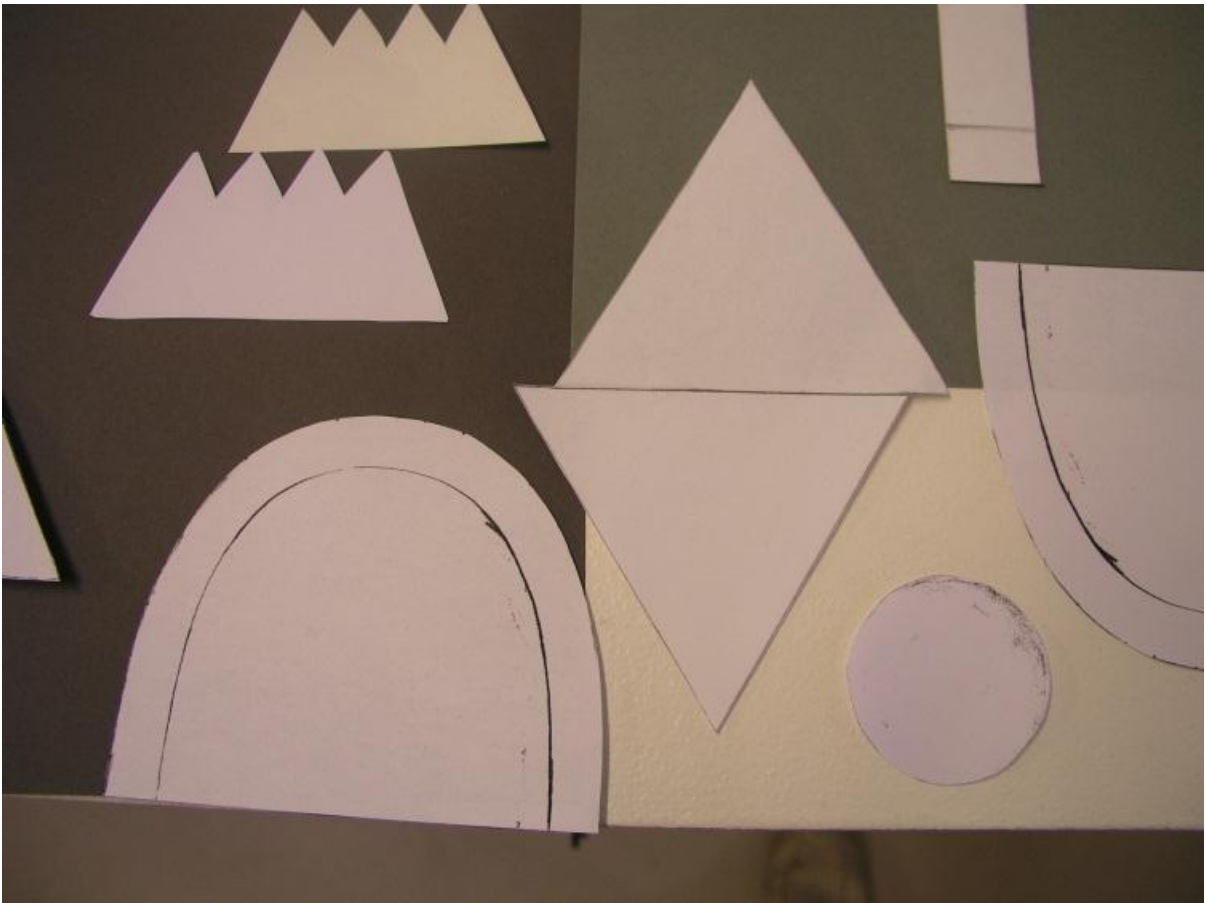
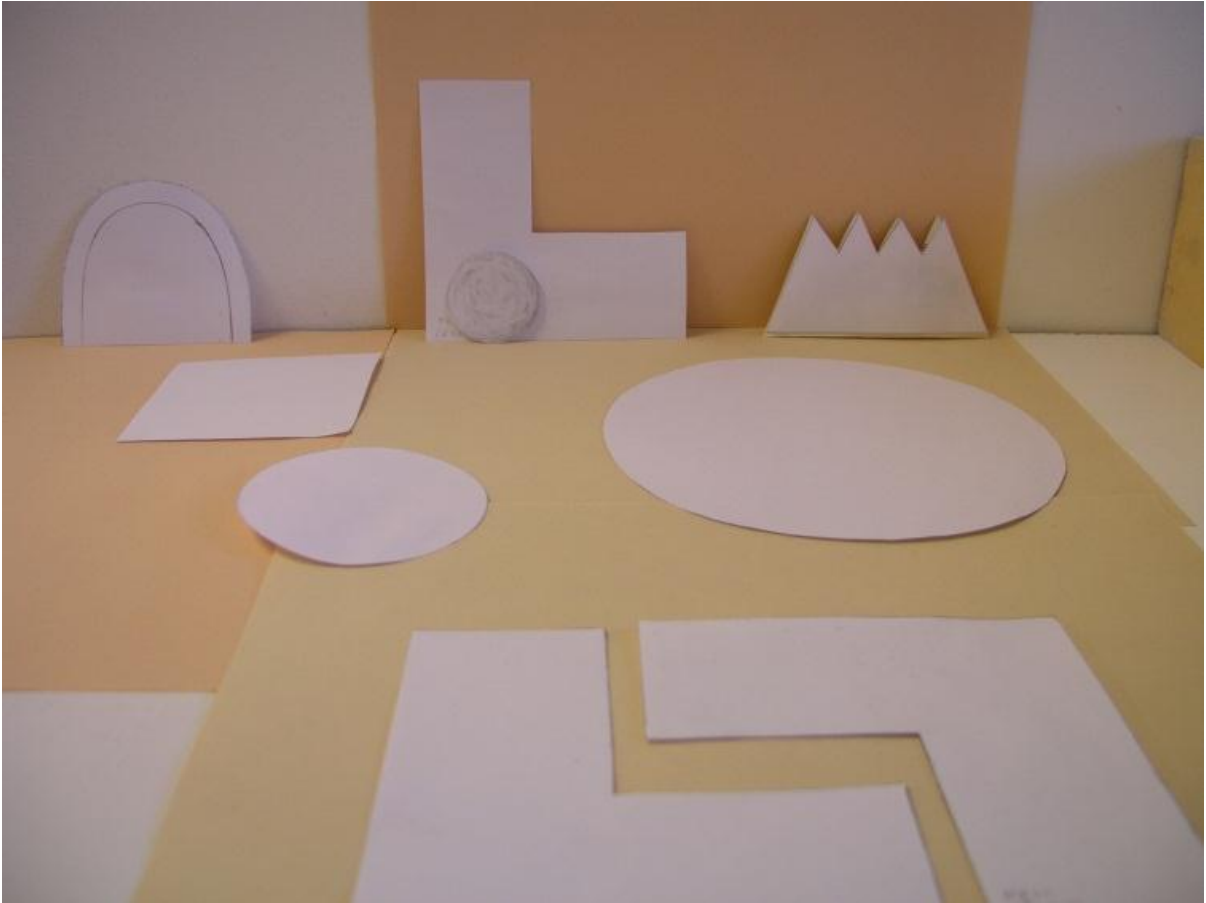
Jag hade ju tidigare bara sagt att man kan lägga något i dem. Men inte vad.

Senare träffade jag min handledare och fick konkreta fakta om funktion som jag kunde förhålla mig till och därigenom tänka på det som jag tyckte var viktigt.

Det blev lättare att jobba och jag kunde använda funktionen som bestämda ramar.

Jag tyckte det var utvecklande och roligt.

Jag jobbade med en komposition. Att få dem att passa i olika grupper/familjer var mycket mer arbete än vad jag trodde.

Delade in dem i Geometriska former och organiska former.

Försökte föra ihop dem. När jag letade efter felet i min familj angrep jag det genom att göra nya familjer. Där tappade lite focus, dels för att jag inte visste hur jag skulle ta mig an det och dels för att det var lättare att gå vidare.

Jag gick då tillbaka till den första formfamiljen och började istället arbeta med det jag hade och mer med funktionen. Med lite arbete satt den.

Därefter fortsatte jag med det geometriska spåret.

Började med gipsarbetet. Färgade in nya leror.

Blandade många nya färger efter att jag bytte lera.

Färgerna blev bra. Föreställde mig den gula färgen bland sand, stenar och hav.

Kom senare att tänka på att de påminde om färgerna i *Den farliga resan*, En berättelse av Tove Jansson.

Det stora L-et fick jag göra om flera gånger i gips. Men formen slår sig fortfarande och blir lite skeva. Det är svårt med en öppen rak form. Den mindre L- formen som är sluten har inga av de problemen.

Den taggiga triangelformen har spruckit lite i ett av v-ena. Det tror jag beror på att jag ska gjuta mer i formen.

Under arbetet har jag funderat på om jag kunde lägga i ett ruttmönster i den stora L-formen och kanske även på triangeln.

För att få en mer grafisk och lekfull känsla. Kommer inte att hinna det nu men till ett senare tillfälle.

Till utställningen vill jag använda träskivor i olika storlekar och höjder.

För att skapa en lek med formerna. Och en spänning. På en minde plats.

Jag har tänkt mycket på att använda en organisk form för kompositionen helhet.

Jag pratade med min handledare om det i början av projektet. Där vi pratade om att maten kunde bli det organiska.

FUNKTION

Jag har varit i Japan två gånger och det inspirerade mig mycket. Bland annat deras mat kultur och estetik.

Formerna är tänkt för olika typer av plockmat och uppläggningar.

Exempelvis asiatisk mat: sushi, damplings och vietnamesiska rullar.

Moduler som du kan sätter ihop eller använder efter egna behov.

FORMERNA

Tre olika stora cylindrar, där den minsta är för soja och den mellersta för ingefära och såser och den största för grönsaker.

En trekantig tagg för att lägga matpinnarna på.

Två mindre stående L. En sluten form med hål i för salt och peppar.

Ett lite större stående L för soja eller olja (finns bara som pappersmodell)

Ett större liggande L för uppläggning.

Ett större lägre liggande L för uppläggning eller som fat/tallrik.

När två fat läggs ihop blir det ett matkuvert. Den mindre cylindern är för att ställa i fatet/tallriken. Och de andra brevid och runt om på bordet.

REFERENSER

Gustav Nordenskjöld – Keramiker.

Färgerna i hans keramik inspirerar mig och sättet han använder sig av lerans egenskaper. Jag tycker om att han blandar material (ofta textila) i de keramiska arbetena.

Att han jobbar med frågor kring funktion. Jag tycker också att han presenterar sina saker på ett spännande sätt. Han utnyttjar färg form och material.

Kaj Frank – Formgivare.

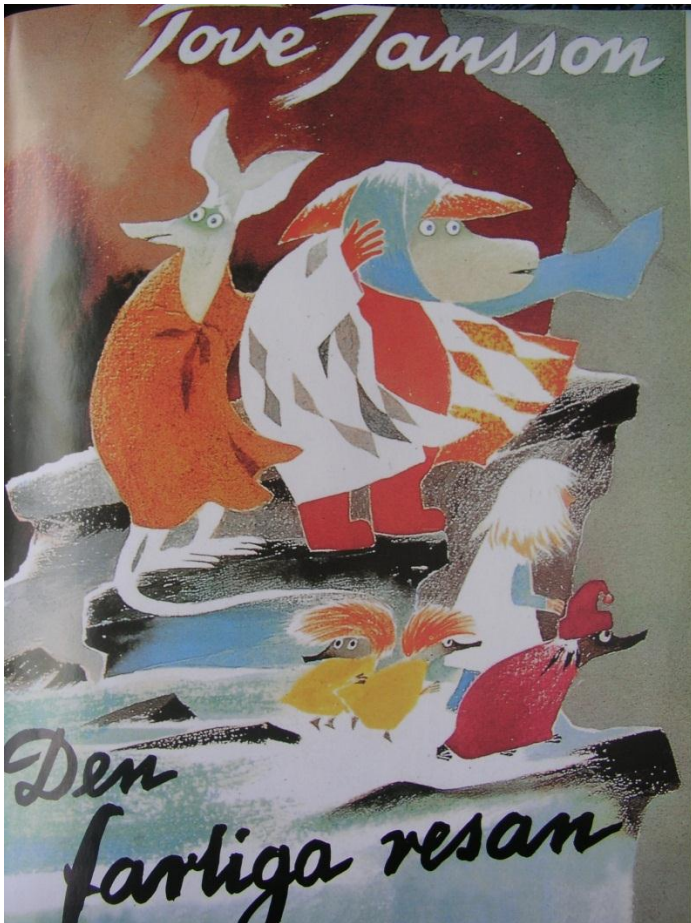
Kilta servisen i stengods keramik, designad 1948, tillverkad 1957 av Arabia (i Edmund de Waal, s.101). Hans raka enkla formspråk har inspirerat mig.

Formerna och färgerna i en komposition.

Tove Jansson – Författare och illustratör.

Den farliga resan – Färgerna till boken har en stämning som jag är ute efter och en färgskala som jag jobbar med. Inspirerar till att tänka sig ett modernt mumin landskap.

TRADITION

Brukskeramik och formgivning

SAMMANHANG

Formgivning med hantverkstradition.

Jag jobbar med en lekfull funktion. En idébaserad formgivning med materialkänsla.

Min önskan är att göra detta i någon form för industrin. Och att det ändå känns personligt.

BÖCKER

Graphic work from the Bauhaus – Hans M. Wingler.

The Pot Book – Edmund de Waal.

Acceptera Tiden – Gunnar Asplund, Wolter Gahn, Sven Markelius, Gregor Paulsson, Eskil Sundahl, Uno Åhren.

RESULTAT

Kompositionen är bra. Och jag kan bygga vidare på den.
Jag tycker att den är lekfull. Och den blir ännu lekfullare när jag tillsätter organiska former.
Funktionen är bra men går att utveckla. Salt och peppar har jag inte provat ännu.

Jag tycker att jag har fått ett förhållande till leran som jag tidigare inte haft till den gjutna. Den är mycket fin i färg och yta. Har en vacker klang.
Leran betyder mycket för det här projektet.
Jag har hittat ett uttryck en arbetsmetod som passar mig. I framtiden vill jag kombinera de keramiska formerna med textila tryck.
Jag har haft en stor behållning av detta arbete.

PRESENTATION

Jag har valt att i första hand visa min idékomposition.
Alla delar är inte helt klara t.ex. proppen till salt och pepparkaren.
Jag hoppas få fram det som är väsentligt i arbetet.

SAMMANFATTNING

Tidigare har jag inspirerats mycket av den keramiska formhistorien och den gällande smaken då. Tänkte på vad jag gör nu och att de geometriska formerna är dagens arkitektur och vår urbana formhistoria. Former som finns i vår stad. Och genom att finnas här har de format och präglat mig på olika sätt. Tänker att allt det geometriska är människans verk, att det organiska är naturen. Och att de formmässigt kompletterar varandra.

I min formvärld är det geometriska hus och vägar, även sjöarna är runda och gräs/berg trekantiga. Men jag skulle vilja ha lite mer organiska former med. Som i verkligheten. Eller så är det maten som blir det organiska i min komposition?

TACK TILL

Mia E Göransson
Pia Törnell
Familj och vänner
Keramikfacket

REFERENSLISTA

Gunnar Asplund, *Acceptera*, Arlöv: Tiden, 1980.

Tove Jansson, *Den farliga resan*, Helsingfors 1977, Schildts/Gebbers.

Gustaf Nordenskiöld. *Sweden. Projects: Modern Talking set 8, Outdoor tearoom, Liverpool Biennial. 2004 och Top-Spin, gallery Nivå125, Båstad 2010 .*
<http://www.gustafsweden.com/index.php>

Edmund de Waal, *The Pot Book*, New York: Phaidon, 2011.

Hans M. Wingler, *Graphic work from the Bauhaus*, London, 1969.